

**PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING LÄSÅRET 24-
25****SKOLAN SKA VARA TRYGG FÖR ALLA****Alla elever ska kunna delta i all verksamhet på likvärdiga villkor**Planen omfattar arbetet inom förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt fritidshem. Planen
gäller från 20241001-20250930 Tystberga skola

Syfte

Alla barn och elever har lika rättigheter. I vårt arbete med "Plan mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling" främjar vi barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsvariation eller ålder, samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla som arbetar i verksamheterna utgår från ett normkritiskt förhållningssätt, den värdegrund som våra läroplaner föreskriver samt relevanta lagar. Barn och elevers delaktighet i arbetet med planen framgår tydligt.

Alla som befinner sig i våra verksamheter, elever, personal och vårdnadshavare, känner till hur vi arbetar och vet vart man kan vända sig i frågor som berör diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

Lagar av relevans

Det finns två lagar, Skollagen (2010:800) och Diskrimineringslagen (2008:567) vilka har som gemensamt syfte att skydda barn och elever mot kränkningar och diskriminering. En plan mot kränkande behandling ska enligt skollagen upprättas årligen. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas, genomföras och följas upp under året.

Enligt diskrimineringslagen ska aktiva åtgärder i form av ett förebyggande och främjande arbete ske för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter.

Definitioner av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vad är diskriminering?

Diskriminering innebär att ett en elev missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt av den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Diskrimineringsgrunderna

Kön: Man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Med könsidentitet och könsuttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon

uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Etnisk tillhörighet: Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller liknande förhållande. Det kan handla om att vara exempelvis svensk, same eller chilensare.

Etnisk tillhörighet handlar om hur du identifierar eller uppfattar dig själv. Det är alltså individen själv som definierar sin eller sina etniska tillhörigheter utifrån sin bakgrund och sin individuella historia.

Religion eller annan trosuppfattning. Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, buddism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel ateism och agnosticism.

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

Funktionsvariation: Med funktionsvariation menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsvariation i diskrimineringslagens mening.

Sexuell läggning: Diskrimineringslagens skydd omfattar situationer och förutsättningar som har ett nära samband med den sexuella läggningen, såsom att ha sexuellt umgänge eller att bo och leva med någon av samma kön eller av annat kön.

Ålder: Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering som har samband med ålder. Lagen gäller inom arbetsliv, varor och tjänster och flera andra samhällsområden. Förbudet är i princip lika för samtliga diskrimineringsgrunder, med några få undantag.

Former av diskriminering

Direkt diskriminering: Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Exempel på direkt diskriminering kan vara att elev får sämre betyg på grund av sin etniska tillhörighet.

Indirekt diskriminering: Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Då kan regeln vara diskriminerande, trots att det är samma regel som tillämpas för alla. Exempel på indirekt

diskriminering kan vara att alla erbjuds samma mat i matsalen trots att vissa elever inte äter allt på grund av religiösa skäl.

Vad är trakasserier?

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om återkommande ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Vad är kränkande behandling?

En kränkning är ett beteende som är oönskat och kränker värdigheten utan att ha ett samband med diskrimineringsgrunderna. Det är barnet/eleven som är utsatt som avgör vad som är oönskat och kränkande. För att det enligt lag ska vara fråga om kränkning måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Både barn och personal kan göra sig skyldiga till kränkningar, barn-barn eller vuxen-barn, **inte barn-vuxen**.

Både **trakasserier** och **kränkande behandling** kan vara fysiska (knuffar, sparkar, slag), verbala (nedsättande ord, förlöjliganden, ryktesspridning, hot), psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer) och texter/bilder (teckningar, lappar, fotografier, sociala medier). Verksamheten har ansvar för kränkningar t e x nätmobbning som äger rum på fritiden om det påverkar verksamhetstid.

Upprättande av Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

På Tystberga skola revideras, enligt lag, varje år planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen ska fungera som ett förebyggande verktyg och vara anpassad till de behov som kommer fram vid kartläggning, enkätundersökningar samt utvärdering av föregående års plan. Utifrån kartläggningen analyseras orsaker eller risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. Eleverna på Tystberga skola ska vara delaktiga i arbetet med planen. Planen omfattar både fritidsverksamheten och skolverksamheten.

Främjande arbete

Främjande arbete avser det arbete som ständigt pågår utan att föregås av något särskilt problem. Det syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde och bidra till en miljö där alla känner sig trygga och utvecklas. Arbetet berör alla och ska omfatta alla diskrimineringsgrunderna i det vardagliga arbetet men har inte särskilda mål kopplade till enskilda händelser.

På Tystberga skola sker ett främjande arbete inom flera delar under elevens dag

- Rastaktiviteter
- Rastvärdsskap, där vuxnas närvaro skall bidra till trygghet
- Elev- och klassråd
- Matråd
- Ordningsregler för hela skolan
- Trivselregler i varje klassrum
- Mellanrumsprocesser. När eleverna förflyttar sig mellan olika aktiviteter i skolan skall vuxna vara närvarande och därigenom öka tryggheten. Följa den av skolan framtagna planen.
- Under läsåret, arbeta mer aktivt med att implementera barnkonventionen i skolan.
- Under året, ha klassöverskridande tematiska dagar.
- Trygghetsteam, bestående av elevhälsa, fritidspersonal och pedagog.
- Fadderskap
- Trygghetsvandring 2 gånger /läsåar
- Värdegrundsarbete i klassrummen

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om direkta insatser för att ta bort risker för kränkande behandling och motverka diskriminering.

Arbeta med aktiva åtgärder

Det förebyggande arbetet görs i följande fyra steg:

1. Kartläggning av risker för kränkningar.
2. Analys av orsaker till riskerna.
3. Sätta upp mål och bestämma åtgärder.
4. Följa upp och utvärdera.

1. Kartlägga risker för kränkningar

Kartläggning av verksamheten görs för att upptäcka risker för kränkande behandling. Där ingår också elevernas egen uppfattning om kränkningar och mobbning.

Kartläggningen sker på flera sätt:

- enkäter
- samtal med elever och personal. Påminna elever om hur de kommer i kontakt med THT personligt eller via THTs brevlåda
- trygghetsvandringar THT planerar och genomför under en gång på HT och en gång på VT
- dokumentation från fall av kränkande behandling
- efter varje läsår sammanställa alla kränkningssärenden utifrån typ och vart de ägt rum

2. Analys av orsaker till riskerna

När kartläggningen är genomförd analyseras orsakerna till riskerna för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Analysen görs av Trygghetsteamet som delger resultaten till personal och elever på skolan.

3. Planera och genomföra åtgärder

Nästa steg är att personal och elever, utifrån upptäckta risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, sätter upp mål och bestämmer åtgärder för att nå målen.

Ett mål kan till exempel vara att eleverna alltid ska känna sig trygga i omklädningsrummen. En åtgärd kan då vara att någon i personalen ska vara med i omklädningsrummen och se till att kränkningar inte förekommer.

4. Följ upp och utvärdera

Åtgärderna skall följas upp och utvärderas för att se om de har fungerat. Om målen inte är uppnådda skall nya åtgärder upprättas för att nå uppsatta mål.

Rektorsområde B
Tystberga

“Det är viktigt för mig att det
går bra för dig.”

Utvärdering - Åtgärderna följs upp och utvärderas för att se om de har fungerat. Om målen inte är uppnådda kan det behövas nya åtgärder eller göra mer för att främja arbetet mot att förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Kränkande behandling

Mål främjande arbete

- Alla ska kunna känna sig trygga i skolans alla lokaler och sammanhang.
- Ingen skall utsättas för fysiska, psykiska eller verbala kränkningar i skolans lokaler och sammanhang.
- Alla ska känna att de har någon/något att leka med på rasterna, om de önskar.

Främjande arbete

- Mobilfri skola
- Rastaktiviteter
- Vuxnas närvaro i mellanrumsprocesser såsom omklädningsrum, korridor/raster

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Dokumentera kränkningar enligt nedan angiven plan.	Vara närvarande och lyhörda	Alla vuxna som arbetar i skolan	Alltid	
Analysera kränkningssärenden	Systematisk uppföljning	Rektor	Varje vecka, THT	
Uppdatera personal hur kränkingsanmälan skall fyllas i.	Genomgång av blanketterna med samtlig personal	THT	Grundlig genomgång av blanketterna i början av terminen och en uppdatering i	

			mitten av terminen	
Synliggöra kränkningar mellan barn-barn och mellan vuxen-barn.	Vara närvarande under elevernas hela skol/fritids dag och dokumentera enligt mall.	Alla som arbetar på skolan	i samband med att kränkning sker och uppföljning ca 5 veckor efter händelsen.	
Vuxnas närvaro i mellanrums-processerna	All personal har ett gemensamt ansvar för att befinna sig där eleverna är.	All personal på skolan.	Dagligen	
Central enkät F-6 Trivsel - och trygghet	Svara på enkätfrågor	Lärare i klass	Oktober	
Insamling av mobiltelefoner	Ansvarig pedagog samlar in dessa på morgonen och lämnar tillbaka dem på eftermiddagen.	Pedagoger i klassrummet. För de elever som går till fritids ansvarar pedagogerna att telefonerna överlämnas till fritids	Varje dag	
Rastvärdar	Klart uppdrag varför vi har	Annica Svensson och THT	Kontinuerliga uppföljningar under läsåret.	

Rektorsområde B
Tystberga"Det är viktigt för mig att det
går bra för dig."

	rastvärdar och vart man skall rastvärda. Rastvärdar har gula västar, THT rosa västar och trivselvärdarna orangea.	arbetar fram uppdragsbeskrivning skolgårdszoner samt schema.		
Rastaktiviteter sker på förmiddagsrasten .	Schema upprättas. Trivselvärdarna har orangea västar	Fritids/THT	Kontinuerligt	
Genomföra "MVP-mellanstadiet" med åk 4	Arbetar efter materialet från organisationen Män	De på skolan som är utbildade i programmet.	Start under HT och pågår 17 veckor.	

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck

Mål främjande arbete

- Vår skola ska aktivt arbeta för att främja flickors och pojkars lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.
- Alla individer skall behandlas lika och ges samma möjligheter på vår skola

Främjande arbete

- Levande diskussioner om normer i olika sammanhang.

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Alla skall i möjligaste mån kunna delta i alla rastaktiviteter	Vuxna hjälper barn att bjudas in och bjuda in	Rastvärdar, klasslärare påminner om aktiviteten	Alla raster och inför rasterna	
Främja diskussioner om normer	Fånga elevers initiativ till diskussionerna	Vuxna i skolan och THT	Dagligen	
Se till alla elever är delaktiga under lektionerna	Se till att alla elever kan inkluderas i undervisningen	Undervisan de lärare	Under lektioner	
Stopp min kropp!	Film med alla klasser	Kurator	HT-23	

Rädda Barnens program "Stopp! Min Kropp"	Programmet om minst sex träffar görs med åk två	Kurator	HT-23	
--	---	---------	-------	--

Etnicitet

Mål främjande arbete

- Skolan ska arbeta aktivt för att vara en mångkulturell arena där alla människors lika värde är centralt.

Främjande arbete

- Arbeta med rastaktiviteter som inkluderar alla
- Alltid erbjuda tolk i samtal med vårdnadshavare och elever
- Information från skolan på fler språk
- Uppmärksamma helgdagar från olika kulturer

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Alla skall kunna delta i alla rastaktiviteter	Vuxna hjälper barn att bjudas in och bjuda in	Rastvärdar	Alla raster	
Uppmärksamma helgdagar från olika kulturer	Under morgonsamlingen uppmärksammar vi helgdagar och även andra stora dagar. Alla klasser får tillgång till	Pedagoger och andra vuxna i skolan	Löpande under året	

Rektorsområde B
Tystberga"Det är viktigt för mig att det
går bra för dig."

	<i>Mångkulturella almanackan.</i>			
Alla kan ta del av viktig information från skolan	All viktig information översätts till flera olika språk vid behov	Den personal som vill ge ut information.	När behovet finns	
Alltid erbjuda tolk i samtal med vårdnadshavare och elever	Att det finns en tolk i samtal med vårdnadshavare om behovet finns.	Pedagoger och vuxna i skolan	Vid samtal med vårdnadshavare, till exempel utvecklingssamtal	

Religion och annan trosuppfattning

Mål främjande arbete

- Uppmärksamma och ta vara på alla olika erfarenheter av religion för att öka förståelsen mellan varandra.

Främjande arbete

- Uppmärksamma helgdagar från olika religioner.
- Ha diskussioner om livsfrågor.
- Öka kunskapen om trosfrågor.

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Uppmuntra till diskussioner kring livsfrågor.	Ge möjlighet för diskussion i undervisningen samt ta tillvara spontana diskussioner.	Pedagoger och andra vuxna i skolan	Dagligen	
Uppmärksamma olika religioners helgdagar.	Under morgonsamlingen går helgdagar igenom. Uppmärksamma andra stora helgdagar på liknande sätt som exempelvis jul och påsk.	Pedagoger och andra vuxna i skolan	Löpande under året	

Funktionsvariation

Mål främjande arbete

- I vår skola ska alla ha samma förutsättningar.

Rektorsområde B
Tystberga

“Det är viktigt för mig att det
går bra för dig.”

- Alla på skolan skall respekteras.

Främjande arbete

- Öka kunskapen hos eleverna vad ett liv med funktionsvariation innebär.
- Skapa förståelse om olikheter i den egna klassen/gruppen.
- Öka kunskapen om hur klassrumsmiljön hjälper alla elever.

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Öka kunskap bland både barn och vuxna om olika funktionsvariationer.	Diskussioner, samtal och föreläsning om den specifika variationen.	Vuxna på skolan, förstelärare, EHT och skolledning. Viktigt att vi inkluderar vårdnads-havare	Kontinuerligt när nya behov uppstår. Delge varandra när var och en får ny kunskap inom området.	
Öka förståelsen kring alla människors olika förutsättningar	Uppmärksamma och diskutera när ämnet kommer upp i olika sammanhang	Vuxna på skolan förstelärare, EHT och skolledning	Kontinuerligt vid behov	.

Sexuell läggning

Mål främjande arbete

- Öka kunskap, förståelse och acceptans för människors olika sexuella läggning.

Främjande arbete

Rektorsområde B
Tystberga“Det är viktigt för mig att det
går bra för dig.”

- Öka kunskapen om vad det innebär att ha olika sexuella läggningar - diskutera i klassen att kärlek och familjer kan se ut på olika sätt.
- Belysa HBTQI-dagen och PRIDE.

Vad Vilken åtgärd?	Hur Hur ska vi göra?	Vem Vem ansvarar?	När När ska det göras?	Utvärdering Hur gick det?
Öka kunskap om hbtq begrepp	Boktips, diskussioner i klassen, enskilda dialoger,	THT och övriga pedagoger	Löpande under läsåret	
Temadag kärlek	En gemensam förmiddag i HBTQI-tecken åldersanpassat	THT	Alla hjärtans dag	
Synliggöra att familjer ser olika ut	Pedagoger försöker aktivt undervisa för att synliggöra hur olika familjer ser ut i dagens samhälle. Boktips från bibliotekarie	Pedagoger	Kontinuerligt under läsåret	

Rutiner för hur elever och vårdnadshavare kan anmäla diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

I första hand kontaktar elev/vårdnadshavare ansvarig pedagog på skolan. Om elev/vårdnadshavare inte tycker sig blir lyssnad till, eller inte får den hjälp som krävs för att kränkningarna ska upphöra, vänder sig elev/vårdnadshavare till bitr. rektor eller rektor på skolan.

Rutiner för hur personalens och rektors anmälningskyldighet ska fullgöras

All personal som arbetar i fritidshem, förskoleklass och grundskola som får veta, eller uppmärksammar på egen hand, att en elev **upplever** att sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska dokumentera händelsen och anmäla det till bitr. rektor eller rektor ska i sin tur anmäla händelsen till huvudman.

Rutiner för anmälan och åtgärder vid förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i fritidshem, förskoleklass och grundskola.

Elev upplever sig blivit utsatt av annan elev

1. Den personal som får kännedom om att en elev upplever sig blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla händelsen via de blanketter som finns och lämna till THT som i sin tur skickar dessa vidare till bitr. rektor eller rektor.
2. Bitr. rektor eller rektor anmäler händelsen till huvudmannen.
3. Den personal som fått kännedom om händelsen startar en utredning genom att:

- samtala med den som är utsatt (för att få information och kunskap om situationen och för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller kränkande behandling att upphöra).

- samtala med den eller de som utfört handlingen (för att få information och kunskap om situationen för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller kränkande behandling att upphöra).

Utredningens omfattning och metod anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att med några få frågor få händelsen uppklarad. I andra fall kan det behövas mer långtgående utredning och omfatta fler elever. En sådan utredning kan t. ex. omfatta observationer. Omfattande utredning kan i vissa fall behöva konsultera elevhälsoteamet.

4. Berörda elever uppmanas att berätta hemma.
5. Ansvarig personal tar kontakt med berörda elevers vårdnadshavare.

Rektorsområde B
Tystberga

“Det är viktigt för mig att det
går bra för dig.”

6. Ansvarig personal ser till att uppföljning och utvärdering sker inom de närmaste dagarna med berörda elever, vårdnadshavare, berörd personal och vid behov elevhälsan. Bitr. rektor eller rektor informeras.
7. Om kränkningen eller trakasserier fortsätter kallar skolan till ett möte bestående av elevhälsoteamet och de berörda eleverna med vårdnadshavare.
8. Beroende av uppföljningens resultat avslutas ärendet alternativt om åtgärderna inte varit tillräckliga måste andra och kompletterande insatser genomföras.

Den som utreder diskriminering, trakasserier eller kränkande handlingar ansvarar för att dokumentation sker.

Elev upplever sig utsatt av personal

1. Den personal som får kännedom om att en elev upplever sig blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling av annan personal ska berätta det skyndsamt för bitr. rektor eller rektor.
2. Bitr. rektor eller rektor anmäler ärendet till huvudmannen.
3. Bitr. rektor eller rektor startar en utredning genom att:
 - samtala med den som är utsatt (för att få information och kunskap om situationen och för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller kränkande behandling att upphöra).
 - samtala med den eller de som utfört handlingen (för att få information och kunskap om situationen för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller kränkande behandling att upphöra). Utredningens omfattning och metod anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att med några få frågor få händelsen upplärd. I andra fall kan det behövas mer långtgående utredning. En sådan utredning kan t.ex. omfatta observationer. Omfattande utredning kan i vissa fall behöva konsultera HR och vid behov även fackligt ombud.
4. Vårdnadshavare informeras.
5. Bitr. rektor eller rektor kallar vid behov till möte med elev, vårdnadshavare och berörd medarbetare.
6. Bitr. rektor eller rektor ser till att en uppföljning och utvärdering sker med berörd elev, vårdnadshavare och berörd personal.
7. Eventuell vidare handläggning avgörs efter uppföljningen.

Dokumentation

Den som utreder diskriminering, trakasserier eller kränkande handlingar ansvarar för att dokumentation sker.